

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilo „Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani“.

List izhaja 20. vsakega meseca.

Za člane v „Zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno Din 20.—, polletno Din 10.—, četrtletno Din 5.—; posamezne številke 2 Din.

Cena inseratom: 1/4 strani Din 5.— vključno davek.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gosposvetska cesta šte. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak dan od 8.—18. ure.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 10. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključ.

Stev. 8.

V Ljubljani, 20. avgusta 1928.

Leto XV.

Kdo je kriv?

Pod tem naslovom je bilo v zadnji številki «Gostilničarja» označeno, od kod prihaja zavračanje odprave točenja po trgovinah in podobnih navlakah, ki so bile zagrešene vsled napačnih razlaganj določb taksnega zakona in zamotanih navodil pravilnika k temu zakonu. V naslednjem podamo prepis ukaza, ki ga je izdal g. veliki župan ljubljanske oblasti v tej zadevi, po katerem bi se morala vsa taka točenja že z 31. dec. 1927 končati in biti odpravljena.

Ker pa se stvar še dandanes kjer bodi vleče naprej, je res umestno vprašanje, kdo je kriv. Odlok se glasi sledeče:

Veliki župan ljubljanske oblasti.

O. br. 1251/1.

Točenje alkoholnih pijač v trgovinah z mešanim blagom.

Vsem srezkim poglavarjem srezki izpusti v Škofji Loki in mestnemu magistratu v Ljubljani.

Ministrstvo za notranje zadeve je z razpisom z dne 6. septembra 1926, U. br. 7863 izreklo, da obratovalnicam iz čl. 82 pravilnika o gostilnah ni prištevati obratov trgovine z mešanim blagom (torej tudi ne trgovin s špecerijskim blagom in branjarij).

Ker je naštevanje obratov iz čl. 82 pravilnika povzeto iz pripombe 5 k. tar. post. 62 taksne tarife zakona o taksah, je tolmačenje ministrstva, ki je za politično upravna oblastva obvezno, uveljaviti ex tunc t. j. od 9. avgusta 1925, ko je stopil v veljavo čl. 82 pra-

vilnika odnosno z ozirom na čl. 105 pravilnika, ki zahteva, da spravijo vsi dosedanji točilci pijač na drobno iz 4. pripombe k tar. post. 62 taksne tarife zakona o taksah svoje obratovalnice v sklad s predpisi čl. 82 do 85 omenjenega pravilnika, od obnarodovanja pripombe 4 k tar. post. 62 taksne tarife zakona o taksah, t. j. od 6. novembra 1923.

Omenjeno tolmačenje ministrstva za notranje zadeve je dobilo soglasje v razsodbah upravnega sodišča v Celju z dne 6. oktobra 1926, št. A 51/26/9 z dne 6. oktobra 1926, št. A 60/26/9, nadalje v razsodbah državnega sveta z dne 28. decembra 1926, br. 41.732/26 in z dne 28. decembra 1926, br. 41.728.

Razlogi so naslednji:

V trgovinah z mešanim blagom ni običajno, da bi se katerikoli predmeti oddajali za takojšnje uživanje v obratovalnici sami; zlasti pa trgovina z mešanim blagom v smislu predpisov § 38 obrt. reda ne obsega take prodaje, ki je bodisi glede načina trgovanja, bodisi glede vrste blaga, na posebno dovoljenje. Tako zakon o taksah v 4. pripombi k tar. post. 62 taksne tarife, kakor člen 82 izvršilnega pravilnika pa imata v mislih le trgovine, ki točijo alkoholne pijače v odprtih ali zaprtih posodah za konsum v poslovnih prostorih. Ker pa trgovina z mešanim blagom tudi ni mogoče prištevati okrepčevalnicam in njim sličnim podjetjem. Ako pa trgovina z mešanim blagom ne spada med ta podjetja, se zanje tudi ne more izdati po trdilo po čl. 48 t. 2 pravilnika o gostilnah. Trgovine z mešanim blagom se morejo prištevati le onim obratovalni-

cam, ki jih omenja čl. 46. t. c. pravilnika in ki prodajajo poleg ostalega blaga alkoholne pijače v originalno zaprtih steklenicah, a teh steklenic ne odpirajo v obratovalnicah ter jih niti ne polnijo niti ne pretakajo v manjše posode.

Glede na to odrejam sporedno okrožnicam velikega župana mariborske oblasti, da se z 31. decembrom 1927 zatvorijo točilnice alkoholnih pijač v vseh onih trgovinah z mešanim in špecerijskim blagom ter v branjarijah, katerih lastniki ob uveljavljanju novih taksnih predpisov niso bili v posesti posebne koncesije za točenje alkoholnih (žganih opojnih) pijač za konsum v poslovnih prostorih. Vse te obratovalnice morajo prodajo alkoholnih pijač prilagoditi predpisu čl. 45 t. c. pravilnika o gostilnah, t. j. alkoholne (žgane) pijače smejo od 1. januarja 1928 prodajati le v originalno zaprtih steklenicah, katerih pa v obratovalnici ne smejo niti odpirati niti polniti ali pretakati v manjše posode. Tako prodajo pa smejo izvrševati le oni trgovci, ki so na podlagi svoje obrtne pravice z ozirom na veljavne predpise obrtnega reda k temu upravičeni. V nasprotnem primeru pa morajo prenehati z vsako prodajo alkoholnih (žganih) pijač.

V nasprotju z obrazloženim izdana potrdila po čl. 84 t. 2 pravilnika o gostilnah za trgovine z mešanim blagom ter za branjarije je razveljaviti z instantčno odločbo, v kateri je čes do 31. decembra 1927 priznati kot rok a likvidacije. O odločbah je obvestiti finančno okrajno ravnateljstvo.

Predstoječ razpis je objaviti po občinah na krajevno običajen način.

To je sedaj oni temelj, na kateri podlagi bi se morale vse svoj čas zagrešene nepravilnosti odpraviti. Trgovstvo je seveda to remeduro smatralo kot atentat na svoje piškave pravice ter hitelo z deputacijami nadlegovat velikega župana, nad vse pa g. ministra notr. zadev ter nagnalo po večkrat člane takih deputacij, med katere so nabrali najraje take, ki so obenem tudi farovski cekmoštri, apelirali za podaljšanje likvidacije z ozirom na velikanske zaloge vina, ki ga imajo, — ironija, marsikateri je imel cel mernik (10 l) kakega dalmatinskega plesnivca in tako so izmoledovali rok ustavitve točenja do 30. junija, s 1. julijem 1928 mora biti ta šušmarija končana. Začele pa so prihajati od raznih načelstev naših zadrug pritožbe, da se nekateri kar potuhnjeno držijo ter lepo po tistem nadalje točarijo. Finančna uprava jim je dala baje potuho celo s tem, da je vzela od njih takse. Proti takemu počenjanju in omaloževanju vladnih odredb je podala Zveza naslednji protest in bomo videli, ali bo kaj pomagalo ali ne.

Predmet: Pritožba proti neupoštevanju oblastvenih odredb po trgovcih in branjevcih.

Velikemu županu ljubljanske oblasti
v Ljubljani.

Po rezervatnem ukazu velikega župana O. br. 1251/1 je bilo z ozirom na razsodbe državnih in upravnih sodišč ter Ministrstva notranjih zadev, da se po obstoječih zakonih kakor tudi po pravilniku člena 3 točka 4 pravilnika o točarinski pravici in člena 45 točke c pravilnika o gostilnah in drugih točilnicah ne sme preurejati branjerij, špecerijskih trgovin ali trgovin splošno v točilnice, ter tako tedaj lastniki navedenih trgovskih obratov niso upravičeni izvrševati točilne obrti, je bil izdan zgoraj navedeni rezervatni ukaz, da imajo pričenši s 1. julijem vsi trgovski točilci vsako nadrobno točenje alkoholnih pijač ustaviti ter jim je do nadaljnegaj dovoliti le točenje žganja v odprtih posodah preko ulice ali na dom, ako so imeli v to že stare pravice, nikakor pa za uživanje v trgovskem lokalu.

Mnogi prizadeti pa se tem zakonitim odredbam ne pokorijo, iste omalovažujejo ter ostentativno nadalje izvršujejo točilno obrt, čeravno so njih tozadevne pravice z razsodbami upravnega sodišča itd. bile razveljavljene in preklicane.

Ravnokar smo prejeli obvestilo, da se je dne 27. avgusta t. l. vršil sestanek trgovstva s špecerijskim blagom in branjevcem iz Ljubljane in okolice, na katerem so se udeleženci začudeno spraševali, kako je to, češ nekateri smo s 1. julijem ustavili točenje alkoholnih pijač po trgovinah, drugi pa zopet ne ozirajo se na nikake odredbe točijo slej kakor prej ter jih nihče pri tem ne ovira.

Na uprav. načrta način proti uradom, ki s svojo popustljivostjo tako bri-

skiranje in neupoštevanje odredb višjih oblasti povzročujejo, so se z entuzijazmom soglasno dogovorili, da otvorijo vsi vprek zopet točenje vseh vrst alkoholnih pijač, češ saj nam nič ne morejo, bomo pa pisali v Beograd za zopetno podaljšanje termina za likvidacijo tega protizakonitega šušmarjenja.

Tako prepovedano dejanje se je pričelo zopet vse vprek v mnogih onih točilskih beznicah, ki bi morale biti s 1. julijem t. l. ustavljene.

To prepovedano dejanje se vrši torej večinoma nadalje ali pa ponovno v vseh obratih, ki so imeli popreje to zagrešeno pravico nepravilnosti ter se s tem dejstvom posmehuje zakonom in odredbam oblasti, profanizira obrtni red, obstoječe predpise in odredbe. Vprašamo, ali obstoji še sploh kaka resnost v zakonitih odredbah, določbah in ukazih. Ali obstoja še kaka zaščita gotove redne, po zakonu ustanovljene in urejene obrti in ali razpolagajo oblastva še s kakim podrejenim aparatom, ki bo njih predpise in odredbe izvrševal, ali pa imamo opravka že s splošno anarhijo? Člen 101 pravilnika o gostilnah in drugih točilnicah velja menda samo za gostilničarje, kajti nad temi visi neprestano damoklejev meč žandarmerije, policije in finančne kontrole, vse drugo ostane neopaženo in nedotaknjeno.

Opiraje se tedaj na člen 101 in 102 pravilnika o gostilnah in drugih točilnicah, zahtevamo in predlagamo, da se vršijo od politične kakor tudi od finančne oblasti nad takimi obrati pogojevska opazovanja in kontrole ter da se vsako opisano dejanje smatra kot prestopnik točenja v zgradbah brez krajevne pravice in storilce po določenih členov 88, 88a in 89 pravilnika kaznuje in vsako nadaljno točilsko obratovanje prepove ali obrat zapre.

Priporočati bi bilo torej zaradi tega, da bode kontrolni aparat bolje funkcionalen tudi vporaba točke 4 gori omenjenega člena cit. pravilnika.

Na podlagi določbe § 147 odstavek 3 obrt. zak., se prosi naznanila, kaj se je v predloženem slučaju ukrenilo.

Tako pritožbo se je podalo tudi finančni oblasti. Zadržna načelstva pa opozarjamo, naj sleherni tak pojav ne-

opravičencev ovadijo politični in finančni oblasti po približni štilizaciji, kakor je tu navedena.

Sparklet steklenice.

Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je na poziv z dne 4. junija 1928 št. 6428 v zadevi izdelave sodavode s pripomočjo «Sparklet» steklenic podala Zveza sledeče mnenje:

Gostilničar je po poklicu in svoji koncesiji poklican in upravičen pripravljati jedila in vseh vrst poživila za prodajanje gostom oziroma ljudstvu sploh. Zato sme peči kruh za uporabo v svojem lokalu, izdelovati slaščice, klati živino kakoršne koli vrste ter oddajati bodisi gorkim kakor hladnim poživilom naravne ali umetne, zdrave dovoljene ingredijence v svrhu izpopolnjenja živil in pijač.

Vsa omenjena dejanja kakor pekarija, mesarstvo, slaščičarija itd. so tudi koncesijonirane obrti, a z gostilničarsko obrtjo so prizadete tako, da jih je smatrati kot del gostilničarskega obrata, ki ima v glavnem za smoter in nalogo go prehrano ljudstva.

Kakor ima gostilničar za svoje goste posluževati se vseh preje navedenih obrtniških opravkov sam, bi bilo pač nekam čudno, da bi pri vodi morali imeti vezane roke in iste ne smeli sami natočiti v zato pripravljeno steklenico in vbrizgniti po aparatu vanjo ogljikove kisline, preden jo je natočiti gostu. Za prodajo na privatnike izven njegovega lokala pri tem itak ne more biti govora.

Ta način je enostavno isto, kakor če meša malinov sok s čisto vodo sproti, kar je gotovo čistejše in zdravejše, ko je prišla voda momentano še le iz vodovoda ali studenca, kakor pa po celi teden stara, okrog vožena sparjena štirica takozvanih kraherljev, ki vsebujejo po večini le kemične tvarine in barvila.

Isto je s Sparklet-sifonom, produkcija se izvrši v točilnici v pričo gosta ter mora ta imeti vsekako večje zaupanje za povzitek pijače, koje snaznost ima pred očmi, kakor pa one, za katero ne ve, kje je bila zajeta.

Centralna vinarna d. d.

V LJUBLJANI - Sp. Šiška, Frankopanska ul. 11

Telefon 2573.

Telefon 2573.

opozarja cenj. občinstvo na svoja **zajamčeno pristna prvovrstna domača, štajerska in dolenska vina.** Na zalogi pa ima tudi **zajamčeno pristna dalmatinska vina lastne preše.**

„Centralna vinarna“ kupuje v Dalmaciji le grozdje in preša sama, druga vina pa kupuje le od vinogradnikov.

Pridite in poskusite!

Niste obvezani, da tudi naročite!

Sparklet steklenice so iznadnja, ki je ravno iz higijenskih ozirav velik na- predek za gostilničarstvo, posebno gle- de dobrote izdelka, ker je v porabi le čisti ogljik v zadostni količini, ko se na- sprotno od sodavičarjev ponajvečkrat dobi steklenice s tako slabim impreg- niranjem, da voda niti ne gane iz ste- klenice ter tudi nima nobenega atoma po ogljiku.

Naj se tedaj izboljšanje v izdelavi hladilnih poživil ne dela težkoč, ker ni v to nikakega vzroka, še manj pa pred- pisov, kje in kako si sme gostilničar pripraviti vodo, da bo boljša, cenejša, čistejša in zdravju prikladnejša.

Tozadevni ugovori od strani soda- vičarjev imajo le dobičarsko tenden- co ter se je priporočalo pristojni obla- sti podati nasvet, da proti domačemu izdelovanju sodavode za prodajo go- stom ne more biti ugovora.

V zadevi je zavzelo ministrstvo tr- govine in industrije popolnoma isto stališče in razsodilo, da proizvodnje sodavice v gostilniških in kavarniških obratovalnicah, omejeno na potrebo dotičnega obrta, ni vezano na posebne koncesije. Veliki župan ljubljanske ob- lasti je izdal v stvari dne 31. julija 1928 o. br. 2759 vsem sreskim poglavarstvom, sreski izpostavi v Škofji Loki in mest- nemu magistratu v Ljubljani sledečo okrožnico:

G. minister za trgovino in industrijo je pod br. 15.340/II z dne 16. VII. 1928 izdal načelno odločbo o tolmačenju obrtnih predpisov, veljavnih na ozem- lju ljubljanske in mariborske oblasti, ki se tičejo vprašanja, ali smejo gostilni- čarji in kavarnarji v svojem obrtu in za potrebe svoje obratovalnice izdela- vati sodavico brez posebne koncesije (n. pr. v tkzv. sparklet-steklenicah).

Prepis min. razpisa, s katerim se iz- reka, da se proizvodnje sodavice v go- stilniških in kavarnarskih obrtih, če je omejena na potrebe samega obrta, ne more šteti med obrtne vršbe v smi- slu obrtnega reda in min. naredbe z dne 29. novembra 1919, d. z. št. 212, je priložen.

Razlogi, na katere se to tolmačenje opira, so ti-le:

Tako obrtni red kakor min. uredba od 29. XI. 1910, drž. zak. št. 212, govori- ta o obrtnem izdelovanju sodavice. Ta- ko obrtno izdelovanje sodavice je brez dvoma vezano na koncesijo brez ozira na aparate, ki se uporabljajo, pa naj se vrši samostojno ali v zvezi z drugim obrtom. Toda izdelovanje sodavice v gostilniških in kavarniških obratovalni- cah za potrebe samega obrta, ako se ne prodaja izven lokala, se ne more sma- trati za obrtno proizvodnjo, ravno ta- ko ne kakor proizvodnjo v privatnih hi- šah za lastno uporabo. To stališče je praksa v izvrševanju obrtnega reda vedno zavzemala. Tako ni nikdar ob- javljalo, da vrši gostilničar mesarski obrt, ako je klal živino, ali pekovski,

ako je pekel kruh, niti se ni zahtevala za to posebna prijava obrti. Nikdar se slična delovanja ne v tem ne v drugih obratih niso imela za izvrševanje do- tičnega obrta in se tudi ni zahtevalo, da ima gostilničar usposobljenost za to obrtno grano. V zakonu ni osnove, da bi se baš v tem vprašanju dosedanja za- konita praksa opustila. Kolikor bi mo- gli nastati pomisleki o zdravstveni var- nosti, so neupravičeni, ker obstoji itak splošno zdravstveno nadzorstvo nad iz- vrševanjem gostilniškega obrta, poseb- no nadzorstvo za to proizvodnjo pa ni potrebno.

O predmetni ministrski odločbi ob- vestite vse zadrage gostilničarjev in so- davičarjev v Vašem območju.

Iz organizacij.

Vrhnika.

Redni letni občni zbor se je vršil dne 15. junija t. l. pri načelniku g. Bren- čiču ob navzočnosti 29 članov.

Po otvoritvi pozdravi načelnik na- vzoče in predstavi zvežinega odposlan- ca tajnika g. Pintarja.

Spominja se pok. tovariša g. Lebna iz Dvora pri Polhovem gradu. Nato poda besedo g. Pintarju, kateri poda poročilo o delovanju in boju »Zveze« za obstanek gostil. stanu. Poziva navzo- če, da se složno drže zadrage, ker le v močni in složni organizaciji je uspeh zasiguran.

G. Drašler iz Borovnice se govorni- ku zahvali v imenu zborovalcev.

Zapisnik zadnjega obč. zbora se brez ugovora odobri.

Dohodkov je bilo 4608.75 Din, iz- datkov 3578.50 Din in je bilo koncem leta v blagajni 1030.25 Din. Na eni hra- nilni knjižici je naloženo 1915 Din (Fond proti nasprotniku), na drugi pa je naloženo 5679.84 Din. Celo premo- ženje zadrage znaša 8374 Din. Gg. Drašler Anton in Oblak Ivan sta račune pregledala in izjavila, da so isti v redu.

Zadruga šteje 1 častnega in 76 red- nih članov. Vajencev je vpisanih 16. Opuščena ni bila nobena gostilna in tu- di na novo otvorjena ne. Rednih sej je bilo 5, dopisov je došlo 29. K temu še poroča tajnik, da da veliko opravila iz- terjevanje članarine tako, da imata na- čelnik in tajnik celo leto opraviti s tem. Nekatere člane, kateri kljub ponovnem opominu niso plačali, se je moralo izro- čiti politični oblasti, da ista članarino rubežnim potom izterja. Tajnik pozove navzoče, da v bodoče članarino takoj plačajo, saj je ista tako majhna in je v njej všteta tudi naročnina za »Gostilni- čarja«, ki je vendar vsakemu članu ne- obhodno potreben.

G. Anton Drašler iz Borovnice po- roča o »Samopomoči« in razlaga pomen te organizacije ter pozove zborovalce, da se vsi brez izjeme vpišejo v isto. Pri slučajnostih predlaga g. Drašler slede- čo resolucijo:

Gostilničarji vrhniškega sodnega okraja, zbrani na občnem zboru, zahte- vajo sledeče:

1. Trošarina na alkoholne pijače, katere v južnem delu države sploh ne poznajo, naj se takoj ukine.

2. Register za vpisavanje potočene- ga žganja naj se takoj odpravi, ker isti nima nikakega praktičnega pomena, ampak je samo za šikaniranje gostilni- čarjev. Finančna oblast ima itak vse žganje v evidenci in je vsaka nedovo- ljena manipulacija izključena.

3. Oblastna doklada na vino naj se za prihodnje proračunsko leto zniža na 50%, kakor je to v mariborski oblasti, katera ima manjše dohodke kot ljub- ljanska, a vendar izhaja s 50%.

4. Oblastna taksa na plese naj se uki- ne, ali pa vsaj uredi tako, da bo ista krajevnim razmeram primerna, kajti kako pride podeželski gostilničar do tega, da mora plačati ravno tako visoko takso kakor v mestu, kjer prirejajo ple- se v velikih dvorinah in pobirajo po 40 in še več dinarjev vstopnine. Podežel- ski gostilničar pa ne more svojim go- stom prirediti niti običajne predpustne veselice, ker ga stane licenca z občin- sko, državno in oblastno takso do 400 Din, katero višino komaj doseže izku- piček od take prireditve.

Zvezo gostil. zadrug se naprosi, da podvzame korake, da se te zahteve v polni meri izpolnijo.

Občni zbor se zaključi ob 5. uri.

Občni zbor gostilničarske zadrage za sodni okraj Lož v Ložu se je vršil dne 28. avgusta 1928.

Pri odborovi seji dne 7. avgusta t. l. se je sklenilo, da naj se vrši občni zbor danes pri tovarišu Alojziju Žnidaršiču v Ložu s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora.

2. Poročilo načelstva.

3. Predložitev računov in poročilo blagajnika.

4. Volitev dveh delegatov.

5. Določitev članarine.

6. Raznoterosti.

Načelnik konstatira sklepčnost, ker se je udeležilo 40 članov, torej skoro dve tretjini.

Overovateljem zapisnika imenuje g. Feliksa Kandare iz Dan.

Na to se preide na dnevni red.

Načelnik prebere zapisnik zadnjega občnega zbora, kojega člani odobre.

V poročilu načelstva se pojasni raz- mere glede cimentarne ter da je plača- la zadruga za cimentarno 2320 Din 98 p.

Radi cimentarne so se vršile 3 seje na Rakeku, katerih se je udeležil na- čelnik.

Članov je 67, pomočnikov 17 in va- jencev tudi 17.

Med letom sta se vršili samo dve se- ji, ker ni bilo nikakih posebnosti. Dopis

sov je bilo med letom 115. Blagajnik g. Iv. Benčina pojasni delovanje v blagajništvu. Iz tega je razvidno, da je dohodkov 3871 Din 30 p, stroškov 1715 Din, torej preostanka 2156 Din 30 p. Naloženega denarja je bilo koncem leta 1927 v posojilnici 1763 Din 1 p, torej skupnega premoženja 3919 Din 31 p.

Račune sta pregledala gg. Franc Žnidaršič iz Starega trga in Anton Bravč iz Loža ter iste v redu našla.

Blagajniku se za njegov trud izreka zahvala in mu da absolutorij.

Pregledovalcem računov se izvolita soglasno gg. Franc Žnidaršič iz Starega trga in Anton Bravč iz Loža. Delegatom se imenujeta Alojzij Žnidaršič in Ivan Benčina.

Članarina ostane kot do sedaj 20 Din.

Zadružni člani iz občine Stari trg se pritožujejo, da nimajo sedaj pri občini več ugodnosti, da bi se jim odpisavalo na vsak hl vina 3 litre za osušitev in da bi smel vsakrati zaklati za družinske in domače prehranjevalne potrebe 2 prešiča brez občinske doklade. Načelnstvu se naroča, da stori potrebne korake, da se to doseže.

Nalaga se načelniku, da izterja redno kazen po 50 Din od tistih članov, ki se niso opravičili in niso prišli k zborovanju.

Ker ni drugih predlogov, zaključi načelnik zborovanje ob 11.30 uri.

Dr. F—n:

Nekaj misli ob ratifikaciji nettunskih konvencij

(Po «Trgovskem listu»)

Še vsako naše pogajanje, vsak naš pakt z Italijani: od rapalske pogodbe do sanmargheritskih konvencij, rimskega pakta in beograjskih konvencij, nam je prinesel poraz, gospodarsko in politično izgubo. Z nettunskimi konvencijami pa smo po objektivni presoji njihove vsebine odprli laški gospodarsko-politični in vaziji na vzhodno Adrijo vrata na stežaj, zanemarjajoč i oziroma na svojo lastno suvereniteto. Ne bomo se bavili podrobno z vsebino teh konvencij. Zato naj omenimo le glavne točke: Italijanom, kojih stokrat in stokrat, tudi oficijelno poudarjana maksima teži po gospodarski in politični penetraciji na vzhodno jadransko obal, da, na ves Balkan, omogočuje mo naravnost legalnim putem dosego tega cilja. Vse koncesije, ki smo jih dozdaj dali Italijanom na Jadranu, pomenijo v njihovem železnem in dosledno izvajanjem programu le etape pri prodiranju na vzhod. Oni grade pri tem svoje mostove, izrabljajoč do skrajnosti dosežene pozicije in zahtevajo vedno nove in nove predprave. S tega stališča bodo služile vse ugodnosti, ki so jih izbili Italijani z nettunskimi konvencijami zase, za novo osvajanje z njihove strani, za nas pa pomenijo iste najtežje ogroženje našega gospodarskega stališča in političnega

nega prestiža ob Jadranu, da, za celo državo. Sem spada: dovolitev obalne plovbe Italijanom ob dalmatinskih vodah in ribolova v njih; zaposlenje italijanskih delavcev in ustanavljanje italijanskih industrijskih in trgovskih podjetij na našem ozemlju; izgradnja omlaznega bazena Thaon de Revel v reški luki in s tem usmeritev našega pomorskega izvoza skozi Reko. Kako sklicevanje na dozdevno reciprociteto je jalovo, ker bi italijanski fašisti pač ne trpeli niti naših ribičev v njihovih vodah, niti naših podjetij ali delavcev na laški zemlji.

Naše pomorsko brodogradništvo, naša pomorska trgovina sta šele v začetnem razvoju in se borita z velikimi težočami. Potrebna bi bila sistematična podpora s strani države in cele javnosti, mi pa dajemo Italijanom možnost, da odvarjajo nove linije v naših vodah. Naši vrli dalmatinski ribiči in delavci in deloma tudi slovenski delavci se že sedaj bore za zaslužek. Mi pa kličemo laške ribiče in delavce čez morje in pustimo metati svoje delavstvo iz dalmatinskih tovarn. Italijani so se že dosedaj razpasli s svojo industrijo (cementno) in z nakupom zemljišč v Dalmaciji, mi pa jim dajemo legalno priliko, da ustanavljajo nova, konkurenčna podjetja na našem teritoriju in izpodrinejo ščasoma vse naše industrijske obrate.

Narava nam je poskrbela ob vzhodni Adriji krasna naravna pristanišča: Sušak, Bakar, Šibenik, Split, Dubrovnik, Gruž. Treba bi jih bilo le izgraditi. To dolžnost smo v prvih 10 letih le slabo izvrševali. Saj je omenil dr. Šumenkovič kot namestnik zunanjega ministra sam povodom razprave o nettunskih konvencijah, da nedostaja v naših pristaniščih za pomorsko trgovino potrebnih naprav in da se moramo zaradi tega posluževati gori omenjenega reškega bazena. Torej tako? Ker v tem bazenu gotovo še ni vse pripravljeno, naj mi gradimo manjkajoče naprave v tujem pristanišču in za tujce zato, da more iti naš izvoz preko tuje luke? Ali ste že videli kdaj gospodarja, da je najprvo popravljaj sosedovo hišo?

S temi in drugimi koncesijami, ki jih vsebujejo nettunske konvencije, ponujamo naravnost Italijanom osvojitve vzhodne Adrije. Najprej bo prišlo gospodarsko zavojevanje z vsemi aneksijami: laškimi podjetji, laškimi delavci, laškimi kolonijami, laškimi šolami; sledila pa ji bo prej ali slej i politična reklamacija na novo ustvarjenega laškega teritorija. Kam pa naj gredo naši podjetniki in naši delavci? Sledilo bo le dvoje. Dali se bodo zasužnjiti ali pa se bodo izselili dalj na zapad, da se umaknejo laški brutalnosti.

Naj premočimo v stvari še dvoje: ali smo bili primorani ratificirati nettunske konvencije in ali se ž njimi izboljšajo jugoslovansko-italijanski odnosi? Ode

govor za oboje: ne! Odkar je pogazila Italija s tiransko pogodbo prijateljski (rimski) pakt med nami in med njo; odkar je postalo popolnoma očito, da je rovarila in rovari povsod in z vsemi silami proti naši državi, nismo mi niti pravno niti moralno obvezani ratificirati nettunske konvencije, ki so bile sklenjene že pred 3 leti in rebus alias stantibus. S tega stališča je tudi neresnična trditev, da je zahteval ratifikacijo naš prestiž in vera v našo državo ali celo vojna nevarnost. Vse tako govoričenje je navaden diplomatičen bluf in birokratska komotiteta. Saj so tudi že druge države odrekale ratifikacijo že sklenjenih pogodb. Zagovarjati ratifikacijo z izboljšanjem odnosov do Italije pa je naravnost blasfemija na našo pamet, kajti ne to, ampak ravno nasprotno je res, upravnnettunske konvencije bodo povod novim sporom med nami in Italijani, zahtevajočimi vedno več in več. Prav one bodo vzrok trajno se ponavljajočim incidentom, demonstracijam in prelivanju krvi ob Jadranu in drugod. Primerjaj zadnje dogodke v Dalmaciji in laško demaršol! Ja, vraga! zakaj smo jih pa potem sklenili!? To je pač vprašanje, na katero ni najti zlahka pravega odgovora.

Andrej Žmavc, Maribor:

Zavrelica ali zavrelka.

V vročih poletnih časih se večkrat čuje, da je enemu ali drugemu vino ponagajalo, hotelo zavreti itd. sosebo v letošnji dolgotrajni vročini se je kjer bodi, kdor ima gorke kleti, pojavila ta nevarnost, zaradi tega priobčujemo povzeto iz «Naših goric» tozadevno razpravo gosp. ravnatelja Andreja Žmavca v Mariboru.

Kako se zavrelica pojavlja? — Zavrelica ali zavrelka je huda, žal, še zelo razširjena vinska bolezen, osobito po naših južnih krajih, koder nimajo dobrih vinskih kleti in koder razen tega še slabo, nesnažno ter vobče nemarno kletarijo. Vino se skali, postaja bolj in bolj motno ter plehko, tudi rado potemni ali počrni, je slabega, žarkega, ogabnega okusa, z eno besedo: tako bolno vino se naglo razkaja, dokler popolnoma ne razpade v smrdljivo tekočino, ki je bolj podobna gnojnici kot vinu in je končno docela neuporabna. Pri tem se tvorijo šumenje povzročujoči plini, ki uhajajo iz bolnega vina, tvoreč mehurčke, kakor pri lahnem kuhanju; odtod ime zavrelica ali zavrelka. Zavrelica je zdravju škodljiva.

Kaj povzroča zavrelico? — Kakor smo že omenili, so glavni vzroki te grde vinske bolezni nesnažno, umazano kletarstvo, pomanjkljivo vrenje, osobito tudi nepravilna uporaba nezdravega, gnilega in umazanega grozdja. Malokislo vino, katero povrhu prav lahkomišelnost pustimo dolgo nepretočeno na nečistih, že itak okuženih drožah in ga pohranjujemo v pretopli kleti, je za to bolezen kaj spre-

jemljivo. Mikroorganizmi — razne vrste bakterij — se lotijo jabolčne kisline, vinskega kamna, barvil, tanina ali čreslovine, ekstrakta, katere prirodne vinske sestavine razkrajajo. Da je razpadanje še hitrejše in bolj temeljito, se često pridružita tudi stara gosta zanesenih kleti, cik in kan, ki uničita i alkohol, da je razkroj vina tako popoln.

Kako zavrelico preprečujemo? — Ako upoštevamo vsa pravila čedne trgovine in dobrega, umnega kletarstva, se nam te nevarne in najgrše vinske bolezni ni bati. Dogaja se tu pa tam tudi pri nas, n. pr. radi gnilega grozdja, v južnejših krajih pa je pravilo, da vsebujejo zlasti nekateri vinski letniki vobče premalo kisline, ki pa je važna razen radi ugodnejšega, osvežujočega okusa tudi radi boljšega konserviranja vina. Priporočljivo je tedaj, da preveč plehko vino mešamo z bolj rezkim, kislim, ali pa, da mu umetno dodamo na 1 hl do 100 gramov (= 10 dekagramov), t. j. eno promilo (1‰) čiste vinske kisline, kar je pri nas po doslej še veljavnem starem avstrijs-

skem vinskem zakonu dovoljeno. Ker je bolezen bakterijske narave, bodi previden, da bolezni ne preneseš v še neokuženo vino drugih sodov, sod od bolnega vina pa razkuži prav tako kakor sod od cikastega vina!

Kako zavrelico zdravimo? — Preprečenje tudi te vinske bolezni je kajpak mnogo lažje nego zdravljenje, ki je vobče le v početku še mogoče ali kolikor toliko uspešno. S pasteriziranjem ali segretjem bolnega vina na približno 60° C ugonobimo škodljive mikroorganizme, z močnim zažveplanjem, ker pasterizatorja iz večine nimamo, pa jih vsaj začasno oslabimo, odnosno začasno ustavimo po njih povzročeno razkrajanje vina, katero nato še čistimo ali filtriramo, potem pa pomešamo s čim bolj kislim vinom, ako ga ne okisamo s primerno, dovoljno količino vinske kisline. Tudi dodatek 1 % finega etilnega alkohola (špirta) pomaga pijačo konservirati. Tako zdravljeno vino pa čimprej potrošimo!

Književnost.

«Brezalkoholne sadne pijače». Spisal Josip Priel, izdala «Brezalkoholna produkcija» v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Cena broš. 10 Din, vez. 15 Din. — Knjižica obravnava na 86 straneh pripravljanje brezalkoholnih sokov v domačem gospodarstvu in večjih obratih. Pisatelj se je posluževal najnovejših virov in je večinoma vse sam preizkusil tako, da ne razklada kake suhoparne teorije, temveč podaja praktična navodila v poljudno-znanstvenem tonu. Veliko številno slik vrednost tega dela še znatno poveča. Naj bi knjižica našla pot v sleherni dom naše domovine, da bomo vsi vedno bolj znali ceniti vrednost sadja in brezalkoholnih sadnih pijač. Naklada ni velika, zato se z naročilom poslužite. Ako pošljete denar po položni št. 14.263 v naprej, dobite knjižico poštne prosto, sicer pa po povzetju.

L. slovenska tovarna mineralnih voda, sodavice itd.

Ljubljana, Slomškova ulica št. 27

priporoča:

sodavico, pokalice, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v patentnih steklenicah: jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje

MALINOVEC

zajamčeno pristen, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslajen malinov sok (Succus), prodaja v vsaki množini po zmernih cenah

tvornica

„ALKO“ družba z o. z. Ljubljana, Kolizej

različnega platna in šifonov iz domačih tovarn, kakor tudi svetovno znane znamke „Schroll“

A. & E. SKABERNE - LJUBLJANA

MESTNI TRG šte. 10

Ugodne cene!

Na željo vzorci!

SODE

vseh velikosti za vino, žganje, olje, med in mast, a osobito izdelujem sode za transportiranje vina, kakor tudi za hrambo; vse solidna in trpežna izdelava. — Nadalje sprejemam vsa v to stroko spadajoča popravila po najnižjih cenah. Zaloga sodov ter sodarskega lesa. Cene zmerne. Točna postrežba. — Solidno delo.

Franjo Repič

sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo, Kolesarska ulica šte. 18.

Jedilno orodje

navadno in alpaca, voščeno platno za na mizo, šifone, klate, čipke, vezeno, tapetniške žnore, nogavice za dame in gospode se kupi najugodnejše le pri:

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Raznovrstno mineralno vodo

kakor:

Rogaški Tempel vrelec,
 „ Styria vrelec,
 „ Donati vrelec,
 Radinski zdravilni vrelec,
 Giesshübel'sko slatino,
 Preblausko slatino
 Gleichenberški Emin vrelec,
 Gleichenberški Konstantin vrel.
 Karlovovarski mlinski vrelec,
 Nieder Selters,
 Franc Jožefovo grenko vodo,
 Hunyadi Janos grenko vodo,
 Gubersko srebrenico

priporoča:

A. Šarabon, Ljubljana.

veletrgovina spicerijskega blaga in glavna zaloga
 domačih in inozemskih mineralnih voda.

Ceniki na razpolago!

V zalogi je tudi najboljša francoska galerja za
 čiščenje vina po zelo nizki ceni.

ALPACA **SREBRO**

VODILNA ZNAMKA

DOBI SE V VSEH TRGOVINAH, KI SE
 PEČAJO S PRODAJO TEGA PREDMETA

**POMIZJE IN NAMIZNI
 PRIBOR**

ZALOGA IN RAZPOŠILJALNICA ZA JUGOSLAVIJO

SREČKO PODGORNİK

MARIBOR, MAISTROVA 3

LIKERJE:

Medicinalni cognac
 Jajčni cognac
 Rum
 Jamajka - rum
 Pelinkovec
 Slivovko
 Tropinovec
 Sadjevec
 Brinjevec
 Vermut vino
 Malinovec in neoslajen
 Malinov sok (Succus)
 Rumosol
 Spirit

v najboljši kakovosti in po najnižji ceni
 priporoča

»ALKO«

družba s. o. o.

Ljubljana, Kolizej

Najboljši v materialu
 in konstrukciji so:

šivalni stroji in kolesa
 znamke „Gritzner“ in
 „Adler“ za dom obrt
 in industrijo. — Ple-
 tilni „Dubied“, pisalni
 „Urania“, le pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Na obroke!

Poduk vezenja brezplačen!

**Kupujte le pri tvrdkah, ki nse-
 rirajo v našem glasilu!**

AUGUST AGNOLA

LJUBLJANA
 Dunajska cesta 18.

ZALOGA RAZNOVRSTNE-
 GA NAMIZJA ZA GOSTIL-
 NE, HOTELE IN KAVARNE

ZAMAŠKE

vseh vrst

od d a j a

Liublianska industrija
 probkovih zamaškov

JELAČIN & KOMP.

LJUBLJANA

Z vsemi v specerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in butelijskimi vini postreže gostilničarjem najceneje
 in najsolidneje tvrdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Veleprodajarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih vod.

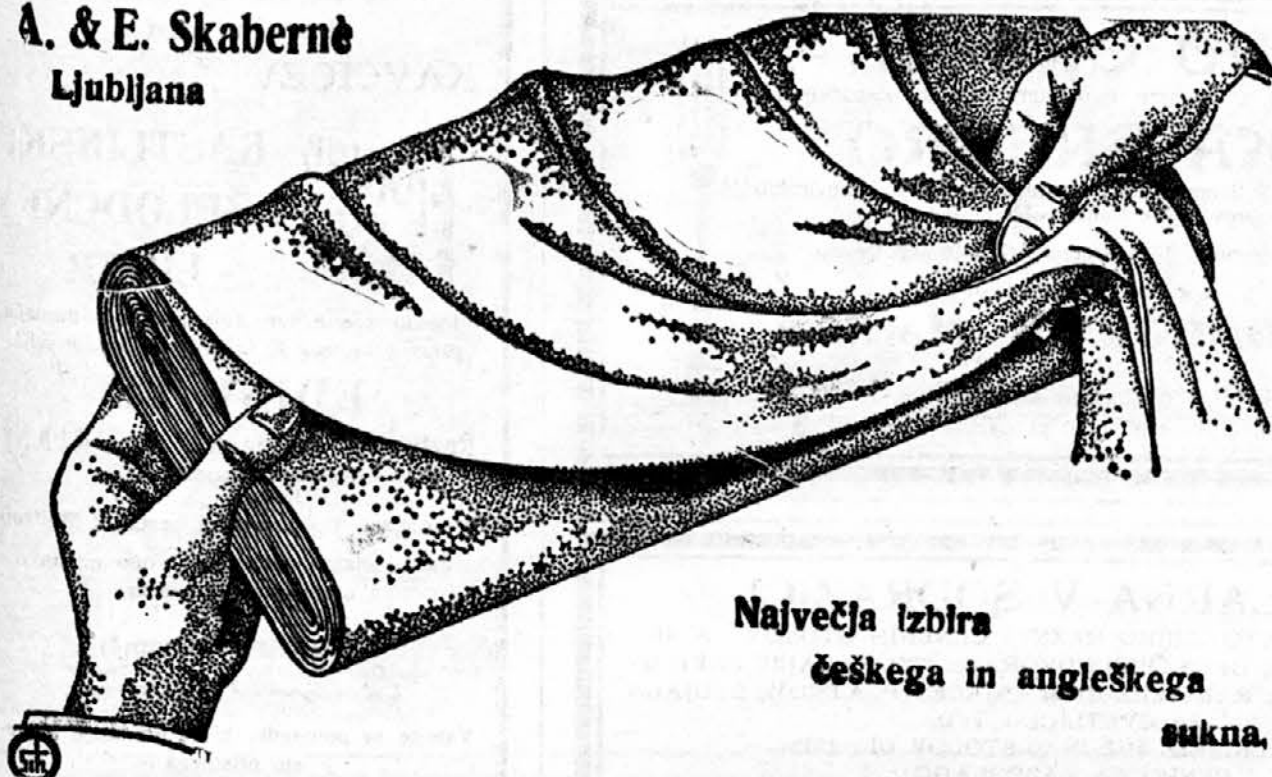
Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
 (Spodnja Siška)

priporoča svoje izborne izdelke, kakor:

**marčno, dvojno marčno in izvozno
 pivo v sodčkih in steklenicah.**

Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive.

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Največja izbira
češkega in angleškega
sukna.

GARJE

srab, kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih **Naftol-mazilo**, ki je brez duha in ne maže perila — 1 lonček za eno osebo po pošti 7 Din pri

TRNKOCZY, lekarna,
Ljubljana Slovenija.

Posredovalnica za službe

gostilničarske zadruge v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 16

**posreduje brezplačno
za vse službo ličooče**

: v gostilničarskem obrtu :

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 1 Din,
z dežele 4 Din.

Tovariši gostilničarji! Poslužite se te ugodne prilike!

Zaloga stekla, porcelana in svetilk
FR. KOLLMANN, Ljubljana
dovoli gostilničarjem in kavarnarjem pri večj
naročbi izdatno znižane cene.

Kupujemo

zlatu, srebro in platin ter plačamo
1 srebrno krono Din 3.60 — — 2 srebrni kroni Din 7.20
5 srebrnih kron Din 18.—

Prevzamemo tudi vse druge kovine in plačamo najbolje.

Tovarna za ločenje dragih kovin Ljubljana VII. Sv. Jerneja c. 8.

TOVARNA KISA

Jernej Jelenič

Ljubljana, Stara pot št. 1

(poleg Leonišča)

priporoča svo. priznana dobri

»**MAJARONČKOV**» špiritov in vinski kis
ter prvovrsten kis za vlaganje sočivja.

Ustanovljena leta 1886.

Telefon št. 2578.

JEDILNO ORODJE

oprave za hotele, restavracije, kavarne, bare, sanatorije in gospodinjstvo.

ALPAKA SREBRO

Proizvodi svetovne tovarne „Sandrik“ d. d. tvornice srebrnine in kovinskih predmetov Dolne Hamry CSR.

NOVOST! Rje prosto jedilno orodje. Snaženje nepotrebno.

Prodaja in razpošilja za Jugoslavijo:

SRECKO PODGORNIK, Maribor

Zahtevajte
vzorce
in cenike!

Maistrova
ul. 3.

STOLARNA V SODRAZICI

PRIPOROČA BOGATO IZBIRO RAZNIH CENENIH STOLOV ZA GO.
STILNE, KAVARNE, DRUŠTVENE DVORANE ITD. NADALJE ZAKLOP-
NE STOLE IN MIZE, RAZTEŽNE NASLANJAČE S PLATNOM, STOJALA
ZA CVETLICE I. T. D.

6 GOSTILNISKIH MIZ IN 24 STOLOV DIN 1332—
CENIKI NA RAZPOLAGO!

Pristni in pravi
KAVČIČEV

**RASTLINSKI
ŽELODČNI
LIKER**

znan in preizkušen kot zanesljivo domače
zdravilo že nad 20 let izdeluje in dobavlja

EDINO LE

Raztlinska destilacija „**FLORIAN**“
(Izdelaovalec Edmund Kavčič)

družba z o. z.

v Ljubljani, Gosposvetska cesta 13 (Kolizej)

Vsaka pristna steklenica je opremljena z
originalnim podpisom:

Za pristnost jamči

Edmund Kavčič

Varujte se ponaredb, ki se prodajajo name-
sto pristnega

Kavčičevega »FLORIANA«

Veletrgovina

Andrej Mejac v Komendi pri Kamniku

Veletrgovina

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih, priznanih dobrih

VIN

katera se stavlja z lastno priliko na dom, ali razpošilja jo franko po železnici na postajo kupca!

Glavna zaloga rudninske vode

in veletrgovina špecerijskega blaga

IVAN JELAČIN, LJUBLJANA

nudi po najugodnejših cenah

Rogaški Tempel vreleo, Styria in Donat vreleo, Radenski zdravilni vreleo
in razne druge domače in inozemske rudninske zdravilne vode.

Zahtevajte cenik!

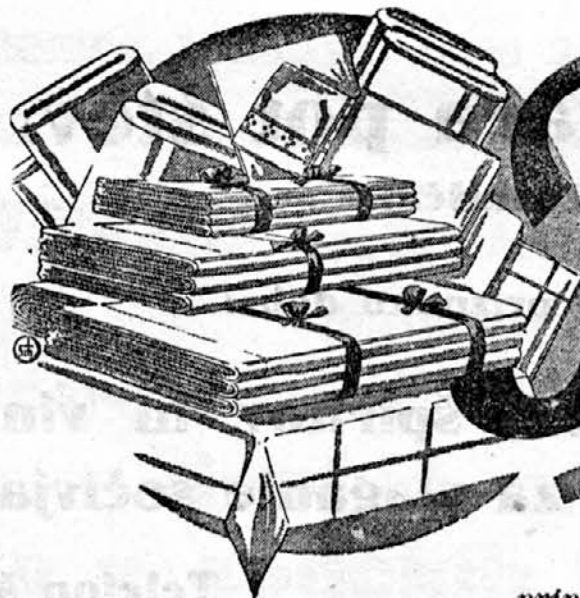
Ustanovljeno 1888

Točna postrežba!

Vinska trgovina in restavracija

Peter Stepič, Sp. Siska 256

priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo
zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, gorških, is-
skih in štajerskih vinskih gor. Telef. št. 262

priporoča

**Posteljino in
namizno perilo**

**A. & E. Skabernè
Ljubljana**